

REPORTAGE

Wetsdokter Werner Jacobs maakte deze week een opmerkelijke passage in het assisenhof. Hij las er een brief voor waarin hij de wanbetalingen bij justitie aan de kaak stelt. "Het gaat niet om ons of om ons geld, maar om de toekomst van de gerechtelijke geneeskunde."

“Justitie wéét dat wetsdokters nooit zouden staken”

Gerechtelijke experts stellen wanbetalingen aan de kaak

Wetsdokter Christel Demeyere zag voor haar faituren van het jaar 2014 nog geen eurocent. Forensisch odontologie Christl Verbiest evenmin. De betalingsproblematiek bij gerechtelijk experts is groot. "Vroeger was het slecht, nu is het erbarmelijk."

• Er zijn twee wetsdokters in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen. De ene is Werner Jacobs, verbonden aan het Centrum voor Gerechtelijke Geneeskunde van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen in Edegem, prof aan de Antwerpse unie en auteur van het boek *Dagboek van een wetsdokter*.

De andere is Christel Demeyere, meer dan 25 jaar ervaring en leermeester van Jacobs. Zij zijn het die, getooid in de hand, afstappen wanneer er een moord of een ander zwaar misdrijf is gepleegd. Zij rukken erop uit om te bepalen hoe iemand om het leven is gekomen, of hoe bepaalde verwondingen zijn toegebracht. Maar dat is slechts een klein deel van hun takenpakket.

Aanklacht

Aangezien moordzaken in de meeste gevallen door het hof van assisen worden behandeld, vindt u hen bijvoorbeeld ook vaak terug op de getuigenstoel. Zo ook eerder deze week, in het 'oude' justitiepaleis van Antwerpen, waar het hof van assisen nog steeds zetelt. Dokter Jacobs moest er getuigen in de zaak rond Alexander Dax, een man van 35 die met 57 messteken om het leven was gebracht in Antwerpen-Noord. Maar vooraleer de wetsgeneesheer aan zijn verklaring begon, las hij een opmerkelijk brief voor. Hij brak een lans voor de tolken en gerechtelijke experts in België, onder wie wetsdokters, maar ook toxicologen, psychiaters en forensische odontologen. Zij worden immers al jaren stiefmoederlijk behandeld door justitie. Zo worden ze veel te laat - of helemaal niet - betaald.

WERNER JACOBS EN CHRISTL VERBIEST WETSDOKTERS

"Voor dit jaar alleen al is er een put van 90 miljoen euro aan openstaande facturen."

"Als justitie een commercieel bedrijf zou zijn, dan was het allang failliet verklaard."

"Een verslag moet 30 regels per pagina tellen. Dat wordt nagekeken door een voltijdse kracht. Vindt die dat een pagina niet genoeg regels telt, dan wordt er 3 euro per pagina van de prijs afgetrokken."

Dokter Christel Demeyere.

Sierre

Christl Verbiest is forensisch odontologe. Zij onderzoekt alles wat met de tanden en het gezicht te maken heeft. Ze stond onder meer in voor de identificatie van de slachtoffertjes bij de busramp in Sierre, en die van de vliegtuigramp met vlucht MH17, die boven Oekraïens grondgebied uit de lucht werd geschoten.

"Voor geen van die twee opdrachten ben ik al betaald", vertelt Christl Verbiest. We ontmoeten haar en dokter Jacobs in het mortuarium van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen in Edegem. "Na ons werk in Sierre - niet alleen lichamelijk maar ook mentaal een uitputtende opdracht - kregen we een brief. Kort samengevat kwam het erop neer dat we werden bedankt voor onze diensten, maar dat we niet konden betaald worden. Voor MH17 zou er nu wel een regeling komen. Maar dat valt nog af te wachten. Ik heb er in ieder geval nog niets over gehoord."

"Een belangrijk punt dat wij willen duidelijk maken, is dat het ons niet zozeer om het geld te doen is", benadrukt Werner Jacobs. "Wetsdokter word je sowieso niet om er rijk van te worden. Er zijn vele takken binnen de geneeskunde die veel lucratiever zijn. Maar ik wil er wel als prof in de gerechtelijke geneeskunde voor zorgen dat er in de toekomst nog jonge mensen in ons vakgebied kunnen starten en dat we nog wetenschappelijk onderzoek kunnen voeren in de strijd tegen de misdaad. De misdaad staat niet stil en daarom mag het onderzoek naar nieuwe forensische technieken ook niet stagneren. Maar ze kunnen toch niet verwachten dat wij alles wat we doen om justitie vooruit te helpen, zelf bekostigen?"

"Soms is het moeilijk om het uitgelegd te krijgen", zegt Christl Verbiest. "De mensen denken: wat heeft een dokter of tandarts te klagen over geld? Maar daar gaat het niet over. Het gaat effectief over de toekomst van de forensische geneeskunde."

Hele nacht schrijven

Wetsdokter Christel Demeyere zag van de facturen die ze voor 2014

heeft opgesteld, nog geen eurocent. "Justitie is altijd al een slechte betaler geweest", vertelt ze. "Dat was vijftien jaar geleden al zo. De laatste jaren is het van slecht naar erbarmelijk gegaan. Vroeger had je nog de zekerheid dat je na een maand of zes het geld wel op je rekening zou mogen verwachten. Nu worden er discussies gevoerd over facturen die al een jaar openstaan. Bij justitie weten ze gewoon niet meer wat doen."

"Een doorsnee week bestaat eigenlijk uit drie grote blokken", licht Werner Jacobs toe. "Ten eerste zijn er de verdachte overlijdens. Daarvoor hebben we intern een wachtdienst geregeld. De afspraak tussen Christel en mij is dat ik voornamelijk de overlijdens voor mijn rekening neem en zij de vaststellingen bij 'levende' slachtoffers. Dat laatste is het tweede blok. Het derde blok, en dat neemt het meeste tijd in beslag, zijn de verslagen over al die vaststellingen."

"Die moeten waterdicht zijn", zegt Christel Demeyere. "Ze moeten door alle partijen - magistraten, advocaten en andere artsen - op dezelfde manier worden geïnterpreteerd. Het belang daarvan mag je niet onderschatten. Die verslagen kunnen het verschil maken tussen dertig jaar gevangenis of de vrijspreek. Resultaat: heel vaak zitten wij een hele nacht te schrijven, lezen en herlezen."

3 euro aftrek

Volgens Christl Verbiest probeert justitie ook daarop te bezuinigen. "Volgens het reglement moeten die verslagen dertig regels per pagina tellen. In Brussel zit er blijkbaar iemand die dat voltijds nakijkt. Vindt hij dat je rapport niet genoeg regels per pagina telt, dan wordt er 3 euro per pagina van de prijs afgetrokken. Dat wordt ons dan per brief gemeld. De postzegel op de envelop is soms meer waard dan de som die wordt afgetrokken. Maar die man in Brussel moet wel worden betaald... Terwijl wij op ons geld zitten te wachten. Nogmaals: het gaat mij niet om het geld. Maar als mijn facturen systematisch betwist worden, dan is dat wel een domper op mijn enthousiasme, dat kan ik niet ontkennen."

"Justitie wéét ook dat wij altijd

Dokter Werner Jacobs en dokter Christl Verbiest. FOTO'S FREDERIK BEYENS, BFM

zullen blijven werken, dat wij nooit zullen staken", zegt Werner Jacobs. "We kunnen de slachtoffers toch niet in de steek laten? Bovendien is onze beroepscode daarvoor te groot. Het is zeker dat nieuw forensisch talent op deze manier de kop wordt ingedrukt. Wie wil er aan de slag gaan in een sector waar niet betaald wordt? Zulke belangrijke vaststellingen kunnen bovendien best gedaan worden door mensen met kennis van zaken, liefst met ervaring in het veld. Maar dat vergt opleidingen en trainingen, en dat vergt op zijn beurt geld. Om van wetenschappelijke kennis nog maar te zwijgen. Een medewerker voert op dit moment een doctoraatsonderzoek uit naar schedeltrauma's bij jonge kinderen. Dat soort onderzoeken is van onwaarschijnlijk belang voor ons vakgebied. Ook daar is geld voor nodig."

"De problematiek van de wanbetalingen treft ook veel meer mensen dan alleen wij", zegt Christel Demeyere. "Om onderzoek te doen, hebben wij nu eenmaal materiaal nodig. Die leveranciers zitten ook te wachten op hun geld."

"Voor dit jaar alleen al is er een put van 90 miljoen euro aan openstaande facturen", aldus Werner Jacobs. "Wil justitie ooit iets doen aan het probleem en het gerechtelijk apparaat een toekomst geven, dan moet eerst die put worden aangepakt. Want hij groeit op dit moment nog steeds sneller dan hij wordt dichtgemaakt. Er wordt nu wel gesproken over het vrijmaken van 40 miljoen euro. Maar daarvan moeten de gsm-providers, de tolken, de psychiaters, de brandeskundigen en nog zoveel meer forensische professionals worden betaald. Die 40 miljoen is bij wijze van spreken in twee dagen uitgegeven, alleen nog maar om de bestaande putten te dichten. Hoe dan ook moet er naar een oplossing worden gezocht. Het huidige wanbeleid zorgt voor een leegloop bij de gerechtelijke experts en tolken. Als justitie een commercieel bedrijf zou zijn, dan was het allang failliet verklaard."

DENNIS VAN DAMME

Dokter Jacobs bij een nachtelijke interventie in de Lodewijk Van Berckenlaan in Berchem.

Dokter Jacobs na de schietpartij aan het Crowne Plaza Hotel waarbij Najib Bouhbouh werd doodgeschoten.

“Het is een kwestie van je goed te wapenen”

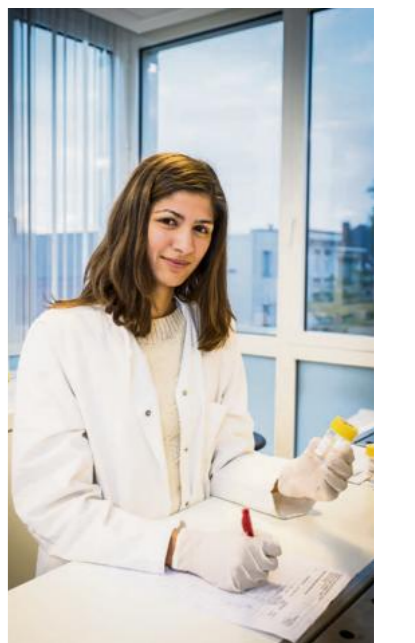
Dé jonge wolf onder de Antwerpse wetsdokters is Diona D'Hondt. De 26-jarige is de assistente van dokter Jacobs. "Ik weet dat de sector met geldproblemen kampt", zegt ze. "Maar ik laat me daar niet door afschrikken. Het is alleen een kwestie van je daar tegen te wapenen."

• Sinds een tijdje hoeven dokter Jacobs en dokter Demeyere niet langer alle wachtdiensten voor hun rekening te nemen. De 26-jarige Diona D'Hondt zit in haar tweede jaar gerechtelijke geneeskunde aan de Universiteit van Antwerpen. Zij ruikt nu soms al in het holst van de nacht uit als er een moord is gepleegd. "Al is er altijd wel een zogenaamde achterwacht", vertelt Diona. "Als het té complex zou worden, kan ik altijd dokter Jacobs of dokter Demeyere bellen. In ieder geval is dit een feit: als die telefoon gaat, dan zindert de adrenaline door mijn lichaam. Een auto heb ik nog niet om ter plaatse te gaan. Voorlopig doe ik het nog met mijn brommertje (lacht). Maar een interventie is voor mij een razend spannende gebeurtenis."

Opvallend: in een vorig leven liet Diona een carrière als 'miss' links liggen voor haar loopbaan in de geneeskunde. Ze werd Miss Antwerpen, maar zegde af voor een deelname aan Miss België. "Ook binnen de geneeskunde hebben mijn ambities lang uiteengelopen", vertelt ze. "Maar uiteindelijk kwam ik hier terecht omdat het mij zo interessant leek. En ik ben nog niet bedrogen uitgekomen."

Backupplan

Sinds augustus 2013 is Diona de voltijdse assistente van dokter Jacobs. De opleiding duurt vijf jaar, daarna wordt ze erkend als wetsge-

Assistente Diona D'Hondt.

neesheer. Diona beseft dat de sector waar zij in stapt, met problemen kampt. "Het is een kwestie van je daartegen te wapenen", vertelt ze. "De meeste mensen die voor justitie werken, hebben daarnaast nog hun eigen praktijk of werkzaamheden. Daarom volg ik een opleiding verzekeringsgeneeskunde. Ik kan het niet maken om te beginnen werken, een huis te kopen en een lening af te betalen, om vervolgens drie jaar op mijn geld te wachten. Ik moet een backupplan hebben. Voorlopig dringt dat probleem zich niet op - ik word betaald door de universiteit. Maar naar de toekomst toe kun je beter voorbereid zijn."

Diona tegenhouden om aan de slag te gaan. "Ik doe het veel te graag", zegt ze. "Net als alle andere wetsdokters."

DVD